

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1916.

Andra kammaren.

Nr 1.

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde andra kammaren till lagtima möte här i huvudstaden i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingssalen

Lördagen den 15 januari,

kl. 11 f. m.

§ 1.

Sammanträdet öppnades av representanten för Skaraborgs läns södra valkrets, herr *Persson* i Stallerhult, såsom den till levnadsåren äldste av de ledamöter, vilka de flesta riksdagar bevisat, med följande ord:

Det åligger mig att föra ordet, intill dess förordnande av talman och vice talman för kammaren tillkännagivits. Jag ber därför att få hälsa alla hjärtligt välkomna till denna riksdag och förklarar härefter sammanträdet öppnat med uttalande av den förhoppningen och den önskan, att vårt arbete må ostört få fortgå till båtnad för vårt land och folk.

§ 2.

Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat under-tecknade att föra protokollet, till dess sekreterare hunnit utses, ävensom att kanslibiträden och vaktbetjäning blivit till erforderligt antal av honom för tillfället antagna; och blevo på framställd proposition dessa åtgärder av kammaren godkända.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren ankomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 14 januari 1916.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland

de av riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning av riksdagsmannafullmakter, som skulle inför departementschefen verkställas innan årets lagtima riksdag sammanträdde; och infunno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar bankokommisarien R. E. Norberg, direktören Sven Palme och parkföreståndaren F. W. Thorsson samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar godsägaren G. F. Östberg, professorn G. Kobb och bankdirektören H. S. Tamm.

Efter avslutande av 1915 års lagtima riksdag hade, vad andra kammaren angår, till justitiedepartementet insänts fullmakter för 3 personer, som, efter avgång bland kammarens för åren 1915—1917 valda ledamöter, vid nya röstsammanräkningar utsetts att inträda i de avgångnas ställe.

Granskning företogs nu av de insända fullmakterna.

Det anmärktes såsom avvikande från det i 68 § av lagen om val till riksdagen föreskrivna formulär, att i en fullmakt tiden för valets förrättande och för vilken valet gällde, icke angivits i full överensstämmelse med formuläret samt att i en fullmakt valkretsens namn ej angivits. Då emellertid, på grund av fullmakternas lydelse i övrigt, dessa avvikelser från formuläret icke syntes vara av beskaffenhet, att därigenom meningen förändrades eller otydlighet föranleddes, ansågos desamma ej böra utgöra hinder mot fullmakternas godkännande.

Den återstående fullmakten lämnades utan anmärkning.

Protokoll över granskningen jämte förteckning å de riksdagsmän, för vilka de granskade fullmakterna utfärdats, skulle tillika med dessa fullmakter överlämnas till kammaren.

I ämbetet

Sven Hagströmer.

Den i protokollet omförmälda förteckningen var av följande lydelse:

Förteckning å ledamöter av riksdagens andra kammare enligt fullmakter, granskade inför chefen för justitiedepartementet den 14 januari 1916.

Stockholms stads andra valkrets.

1. Redaktören Jakob Byström.

Kalmar läns norra valkrets.

2. Lantbrukaren Sigurd Carlsson i Solberga.

Kristianstads läns sydöstra valkrets.

3. Landstingsmannen Sven Persson i Fritorp.

§ 4.

Företogs upprop av kammarens ledamöter; och befunnos därvid följande ledamöter frånvarande, nämligen: herrar Berg i Stockholm, Lindhagen, Petersson i Lidingö villastad, Borg, Kant, Erikson i Uppsala, Tamm, Sjögren, Persson i Västervik, Jeansson i Kalmar, Bengtsson i Norup, Jönsson i Fridhill, Linders, Jönsson i Revinge, Ohlsson i Säljeröd, Pålsson, Sköld, Christiernson, Waldén, Sommelius, Hansson, von Sneidern, Hallén, Gustafson i Kasenberg, Mossberg, Gylfe, Persson i Tällberg, Hedlund, Sundström, Kaijser, Öberg, Lundgren, Molin i Dombäcksmark, Rehn, Jonsson i Gumboda, Wikström, Lindmark, Hage, Lindström och Stenudd.

Herr ordföranden meddelade, att från herrar Berg i Stockholm, Tamm, Persson i Västervik, Gylfe och Persson i Tällberg inkommit läkarbetyg, utvisande att de till följd av sjukdom vore urståndsatta att inställa sig vid riksdagens början, att herrar Hansson, Persson i Tällberg, Hedlund och Stenudd uti ingivna ansökningar anhållit om ledighet från riksdagsgöromålen, herr Hansson under 2 dagar och herr Hedlund under 6 dagar från och med den 15 innevarande januari på grund av dödsfall inom respektive familjer, herr Persson i Tällberg under 7 dagar från och med den 15 i denna månad för sjukdom och herr Stenudd under sistnämnda tid i anledning av uppdrag såsom tingstolk samt att enligt ingångna meddelanden herrar Lindhagen, von Sneidern, Hallén och Gustafson i Kasenberg på grund av tågförsening hindrats att tillstädeskomma.

§ 5.

Herr ordföranden tillkännagav, att hans excellens herr statsministern *Hammar skjöld* avvaktade budskap om avslutande av uppropet, varefter han ville infinna sig för att meddela kammaren Kungl. Maj:ts beslut angående talman och vice talman i kammaren, samt att ordföranden uppdragit åt herrar Byström och Bårg i Katrineholm att underrätta hans excellens herr statsministern, att uppropet vore verkställt och kammaren redo att mottaga honom.

§ 6.

Hans excellens herr *statsministern* inträdde nu samt uppläste Kungl. Maj:ts öppna brev angående förordnande av talman och vice talman i denna kammare, enligt vilket förordnats till talman ledamoten av kammaren för Jämtlands läns södra valkrets herr *Johan Widén* och till vice talman ledamoten av kammaren för Kopparbergs läns norra valkrets herr *Daniel Persson* i Tällberg.

§ 7.

Ålderspresidenten överlämnade ordförandeklubban till herr *talman*, varefter denne hälsade kammaren med följande tal:

Mina herrar! Den riksdag, som nu tager sin början, är den andra i den treårsperiod, för vilken den nuvarande uppsättningen av andra kammaren blivit vald. Därför är ock denna kammare till sin sammansättning av ungefärlig enahanda beskaffenhet som den föregående.

Men bland de förluster, som sedan vi sist råkades drabbat andra kammaren, är att anteckna en särskilt stor sådan. Jag bör icke börja denna riksdag utan att giva en gärd åt saknaden och minnet av kamraten Karl Staaff. Hans statsmannagärning har blivit olika bedömd av vänner och fiender. Det är den lott, som alltid från samtiden drabbar en den fasta viljans och stridens man, som han var. Denna gärning tillhör emellertid Sveriges historia och bör ej här prövas. Men vad som här skall sägas det är, att han genom sin gärning i svenska riksdagen inskrivit sitt namn i dess annaler såsom en bland dess mest framstående märkesmän i nyare tid. Inom denna kammare lämnar han ett stort tomrum, som länge skall kännas och sent fyllas.

Djupt allvarlig är den nuvarande tiden. Redan har det tredje året ingått, under det att kriget fortfarande rasar utomkring oss. Hittills ha vi fått åtnjuta fredens välsignelse. Vi äro djupt tacksamma därför; men därför hava vi visst icke lämnats oberörda av krigets onda. På många sätt ha dess fördärvliga verkningar sträckt sig jämväl till oss. Utan tvivel komma många av de uppgifter, som föreläggas riksdagen, att sammanhänga med det nu antydda tidsläget. Jag är övertygad om, att riksdagens andra kammare skall åt lösningen av dessa och andra uppgifter, som den får sig förelagda, ägna ett troget och pliktmedvetet arbete, samt att överläggningarna skola präglas av känslan för detta tidens allvar, om vilket jag talat; liksom jag också är övertygad om att det ledande motivet för detta arbete och dessa överläggningar nu som alltid skall bliva vårt älskade fäderneslands väl.

För min personliga del anhåller jag slutligen att från kammaren få åtnjuta samma vänskap och överseende som tillförene.

Gud beskydde vårt älskade fädernesland!

§ 8.

Herr talmannen föredrog ånyo det under § 3 här ovan intagna protokollet, varefter kammaren beslöt att, med godkännande av de däri oförmälda fullmakterna, lägga protokollet till handlingarna.

§ 9.

Kammaren beslöt att lägga Kungl. Maj:ts i § 6 omnämnda brev till handlingarna.

§ 10.

De i § 4 oförmälda sjukbetygen för herrar Berg i Stockholm, Tamm, Persson i Västervik, Gylfe och vice talmannen D. Persson, som nu ånyo föredrogos, lades till handlingarna, varjämte de för

herrar Lindhagen, von Sneidern, Hallén och Gustafson i Kasenberg anmälda förfallen av kammaren godkändes.

Vidare föredrogs åter de av herrar Hansson, vice talmannen D. Persson, Hedlund och Stenudd ingivna ansökningar om ledighet från riksdagsgöromålen; och blevo desamma av kammaren bifallna.

§ 11.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Åkerman* under den 17 januari.

§ 12.

Herr talmannen anmälde, att någon ansökning till sekreterarfattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val av sekreterare.

Denna hemställan bifölls av kammaren, varefter det sålunda beslutade valet företogs; och befanns efter valsedlarnas öppnande och uppräknig valet hava så utfallit, att till sekreterare utsetts notarien hos överståthållarämbetet, jur. och fil. kandidaten Per Cronvall med 180 eller alla avgivna röster.

Sekreteraren, som härefter på kallelse inställde sig, övertog, efter erhållen kännedom om valets utgång, protokollsföringen.

Axel Rune.

E. v. Hofsten.

§ 13.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att vid plenum tisdagen den 18 januari företaga val av tre ledamöter att deltaga i talmansöverläggningarna, två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli, åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning samt tre ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 14.

Till talarplatser för ledamöter, som kunde vilja därav begagna sig, anvisades på herr talmannens förslag de två för ändamålet anordnade, på vardera sidan om talmansbordet befintliga platserna.

§ 15.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter finge genom kammarens kansli ske efter slutet av kammarens sammanträde denna dag med iakttagande, att de för ledamöterna från Stockholms stad och vart och ett av rikets län avsedda biljetterna utlämnades till

Lördagen den 15 januari.

Stockholms stads och varje läns äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Denna hemställan bifölls.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 12,7 e. m.

In fidem
Per Cronvall.
